REGIONALNA DYREKCJA OCHRONY ŚRODOWISKA W KATOWICACH

Katowice, 18 września 2025 r.

WPN.600.331.2025.PW

Gminy województwa śląskiego

Szanowni Państwo,

w związku z rozpoczynającym się okresem jesiennym i pracami polegającymi na zgrabywaniu i wywożeniu liści z terenów zieleni, zwracam się do Państwa z prośbą o zwrócenie szczególnej uwagi na potrzebę ochrony jeży.

W Polsce można spotkać dwa bardzo podobne do siebie gatunki jeży. Jeż wschodni występuje na terenie całego kraju. Jeż zachodni spotykany jest w zachodniej części Polski. Obydwa gatunki zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2022 r. poz. 2380) są objęte częściową ochroną, w związku z czym, aby je chronić, ustanowiono szereg zakazów określonych w art. 52 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2024 r. poz. 1478 z późn. zm.). Należą do nich m.in. zakaz umyślnego zabijania oraz zakaz niszczenia, usuwania lub uszkadzania zimowisk, lub innych schronień.

Jesienią jeże przygotowują się do zimy poprzez zgromadzenie zapasów tłuszczu, potrzebnych im do przetrwania snu zimowego. Te prowadzące nocny tryb życia ssaki często możemy spotkać w parkach, zieleńcach czy w ogrodach, w których poszukują pokarmu oraz odpowiedniego schronienia na zimę, którym często są sterty liści.

Dlatego też, aby pomóc jeżom przetrwać zimę lub nie spowodować im krzywdy pracami w parkach i skwerach ważne jest przestrzeganie dwóch podstawowych zasad:

- pozostawienie liści w pryzmach, aż do wiosny i najlepiej oznaczenie takich schronień tabliczkami informacyjnymi, iż stanowią one miejsca dla zimowania jeży, do czego serdecznie zachęcam,
- zebranie liści od razu, jeśli pozostawienie stert liści do wiosny nie jest możliwie.

Sytuacja, w której liście zbierane są dopiero po kilku tygodniach – w trakcie zimy, może stanowić dla jeży śmiertelne zagrożenie. Często zdarza się, że podczas zbierania liści jeż zostaje zraniony. Niekorzystne jest też samo wybudzanie jeży, które mogą już nie znaleźć nowego schronienia na zimę. Każde przerwanie hibernacji wiąże się również z dużym wydatkiem energetycznym, który w konsekwencji może prowadzić do wyczerpania zapasów tłuszczu jeża i śmierci z głodu lub wyziębienia.

W sytuacji znalezienia jeża rannego, ze znaczną ilością pasożytów lub aktywnego podczas mrozów lub kiedy występuje pokrywa śnieżna, należy kontaktować się z najbliższym ośrodkiem zajmującym się pomocą dziko występującym zwierzętom. Ich wykaz można znaleźć na stronie internetowej Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska https://www.gov.pl/web/gdos/wykaz-osrodkow-rehabilitacji-zwierzat.

Plac Grunwaldzki 8-10, 40-127 Katowice
tel.: 32 42-06-801, sekretariat@katowice.rdos.gov.pl, www.gov.pl/web/rdos-katowice

Jestem świadomy, że część z Państwa już organizuje na terenie swoich gmin i miast działania na rzecz ochrony jeży, co jest bardzo pozytywnym przejawem wrażliwości na potrzeby tej grupy zwierząt. Warto podkreślić, że podobne inicjatywy zwykle nie angażują dużych nakładów finansowych. Dzięki zastosowaniu w miarę prostych czynności tj. wyznaczenie stref dla jeży w parkach, ustawienie tabliczek informacyjnych czy ustawieniu domków dla jeży, mogą one realnie przełożyć się na dobrostan jeży i wspomóc te zwierzęta w trudnym okresie zimy. Ponadto wyeksponowanie takich działań w mediach społecznościowych zawsze spotyka się z szerokim i pozytywnym odzewem wśród mieszkańców promując w ten sposób odpowiedzialne podejście do ochrony przyrody do czego też bardzo Państwa zachęcam.

W związku z tym serdecznie zachęcam do zgłaszania do naszej dyrekcji informacji o podejmowanych inicjatywach, o których z przyjemnością poinformujemy na naszej stronie internetowej, aby promować postawy proekologiczne i działania służące ochronie jeży oraz dzikiej przyrody w miastach. Informacje te można przesyłać na adres: rzecznik.prasowy@katowice.rdos.gov.pl. Zachęcam również do zapoznania się z artykułem edukacyjnym „Nie grab liści i chroń jeże", dostępnym na naszej stronie internetowej.

Z poważaniem

Zastępca Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach
Regionalny Konserwator Przyrody
Przemysław Skrzypiec

/podpisano elektronicznie/

Do wiadomości: WPN a/a